

Kombinált őrlőgép vizsgálatából adódó optimális őrlési feltételek meghatározása fűszerpaprika esetére

Az őrlőhetőség meghatározásának őrlőházon belüli, az őrlést végző alkatrészek vizsgálatát és az eredményekből adódó optimális anyagválasztást mutatom be az alábbiak szerint. Publikációm célja, hogy nyilvánosságra hozzam a vizsgálataink általi eredményeket. Ugyan egy egyedi fejlesztésű géppel lett végezve, de a fűszerpaprika „szerkezetéből” adódóan hasonló őrlési eljárások alapjául is szolgál.

Daráló rosták és szitaszövetek vizsgálata:

A géphez biztosított különféle darálórosták és szitaszövetek segítségével a gépet optimális őrlési állapotba hoztuk úgy, hogy a megfelelő darálórostát a megfelelő szitaszövethez kellett illeszteni. Ezáltal megállapítottuk, hogy a mintaőrlések alkalmával a paprika őrlőhetősége hogyan változott.

A géphez illesztett 12 darálórostát: d [mm] - 0,5; 0,8; 1; 1,2; 1,5; 2; 2,5; 3; 4; 5; 8; 10 , és 10 db szitaszövetet vizsgáltunk: d [mikron] - 120, 160, 200, 280, 315, 355, 400, 450, 500, 700. A próbákat az alap - turbó őrlőfejjel végeztük.

A gép működéséből adódóan, az anyagot minden esetben az adagológaratba öntöttük!

Mindegyik rostát, mindegyik szitaszövettel teszteltük és egy táblázatban összegeztük az eredményeket.

Természetesen akadt olyan eredmény pl. 0,5 rosta, ahol az 5 és 700 mikronos sziták már nem dolgoztak - minden szemcse átesett rajta. Ugyanakkor ezen őrlés alkalmával a berendezés nagyon kis - 5 - 10 kg/óra teljesítményre volt képes, mert a paprika eltömte a rostaszerkezetet és minduntalan szét kellett szedni és takarítani azt. Értelemszerűen volt olyan eset is, mikor a nagyobb rosta d_4-10 -ig nem tudta ellátni azt a feladatot, hogy a megfelelő 120-200 mikronos por készüljön. Ebben az esetben az anyag 50 °C fok fölé, valamint a gépegységek is felmelegedtek, kb. 20 perc után meg el is dugult a rendszer, valamint nagyon minimális anyag jött ki belőle - 10-20 dkg/20 perc.

Így a közel 120 mintából megállapítottuk, hogy a berendezés mely határértékek között dolgozik optimálisan, mint teljesítmény, mint üzembiztonság területén.

Ezen adatok ismeretében világossá vált, hogy a berendezés 0,8 - 2 -es rostaszerkezettel, 280-355 mikronos szitaszövetekkel termelékenyen tud működni és a piac igényeit kiszolgáló terméket tud előállítani!

Az őrlési produktum meghatározása,

Az előző pontban ismertetet optimális gépbeállításokkal határoztuk meg a gép készáru teljesítményét.

Készáru meghatározása a fentiek figyelembe vételével:

A géphez itt már csak a következő rostákat használtuk: d [mm] - 0,8; 1; 1,2; 1,5; 2.

Szitaszövetek: d [mikron] - 120, 160, 200, 280, 315, 355, 400, 450, 500, 700.

E termelékenységi próbát is természetesen az alap - turbó őrlőfejjel végeztük.

A tesztek során világosan látszott, hogy a kis rostaválasztással végzett munka nem hozza a legjobb eredményt az extra finom 120-200 mikronos frakciók esetében. Továbbá ebben az esetben szinte "szétvertük" a terméket, mely forrón távozott a rendszerből. Színe sem mondható optimálisnak, a piros szín sárgássá változott.

A gép legnagyobb készáru teljesítményét természetesen a 700 mikronos szitával értük el - 98,7 kg/ó, de ez inkább granulátum felé hajaz, kicsit sem nevezhető a piacon megszokott és elfogadott - őrlött paprikának.

A 1,5 és 2 - es rosta bizonyult jó választásnak, melynek eredményeképp 315 és 355-ös szitán jó eredményeket - 35-45 kg és kifogástalan 1. osztályú termékminőséget értünk el!

A gépegység porleválasztása:

A géphez 5 különféle porleválasztó egységet kaptunk, melyet a porszűrő házban kellett megfelelően rögzítenünk. A porleválasztók anyaga molinó, tűfilc, és egyedi szűrőpatronok voltak, kör és négyzet keresztmetszetűek

A géphez itt már csak a d = 1 mm rostát használtuk.

Szitaszövetek: d [mikron] - 200, kellően poros közeg létrehozása végett

Turbó őrlőfejjel a legmagasabb ~7000-7200 1/min fordulaton.

A tesztek során bebizonyosodott, hogy mind az öt porszűrési mód megállja a helyét, azonban a legkisebb légterhelést a szűrőpatronnal végzett mód biztosítja. Ebben az esetben azonban mindenképp lefúvató szelep beépítését javasoljuk!

A tűfilc nem sokkal maradt el a patronos kiviteltől, azonban 1 óra elteltével kézi úton le kellett ráznunk a szűrőzsákokat, mivel láthatóan a teljesítményünk leesett. Itt is, amennyiben biztosabb készáru teljesítményt szeretnénk, lefúvató szeleppel kell a rendszert ellátnunk.

A molinó anyagú szűrőkkel a berendezés jól üzemelt, eltömődése nem volt számottevő - csak a dupla kivitelűnél jelentkezett 4 óra utáni visszaesés. Azonban ebben az esetben a porszűrők utáni légterhelés szabad szemmel is megfigyelhető volt.

Mivel a legextrémebb poros üzemi feltételeket teremtettük, - könnyen megmutatkozott a molinó porszűrő apróbb szemcseméretű porok ~2-100 mikron "átengedése" és kijuttatása a szabadba, viszont a legstabilabb gépműködést és üzemeltetést hozta! Ebben az esetben a javaslatunk a turbó őrlőfej "kikönnyítése" a légnyomás lecsökkentése céljából.

Maximális nedvességtartalom meghatározása:

A géphez itt is már csak a következő rostákat használtuk: d [mm] - 0,8; 1; 1,2; 1,5; 2; 5

Szitaszövetek: d [mikron] - 120, 160, 200, 280, 315, 355, 400, 450, 500, 700.

E termelékenységi próbát is természetesen az alap - turbó őrlőfejjel végeztük.

Első körben az alapanyagunkból 4-18%-os nedvességtartalmú mintákat készítettünk. Az alacsony nedvességtartalmat tálcás szárítóban történő szárítással < 8%, < a magasat egy ellenáramú keverőben történő keveréssel, majd folyamatos vízporlasztással. Az alapanyagokat ez után nedvességmérőnkkel ellenőriztük.

Az így elkészített mintákat az őrlőműre vittük, elsősorban a legnagyobb 700 mikronos szitával az összes rostán átengedtük a termékeket. Tapasztalatként elmondható volt, hogy a 15 % feletti termékek a berendezéssel nem őrlhetőek, teljesen eldugították és felmelegítették a rendszert. Értelemszerűen a kisebb rostákkal (0.8-1,2) szinte azonnal, a nagyobbakkal kis idő elteltével. Csökkentettük a nedvességtartalmakat, melynek eredményeképpen már volt termelékenységünk és meg tudtuk határozni a gép számára optimális nedvességtartalmakat.

Ezek az alábbiak szerintiek:

18-15 % között a géppel nem lehet őrlni, tehát aszalványok őrlésére nem alkalmas!

14,99-12 % között nehezen őrlhető az áru, csak kis mennyiségű, nem ipari őrlésre alkalmas.

(8 kg/ó - 355 mikron)

11,99-10% között közepes termelékenységű őrlés (14,5 kg/ó - 355 mikron)

9,99-6 % magas termelékenységű, ipari őrlés (30 kg/ó - 355 mikron)

5,99-4% magas termelékenységű ipari őrlés, viszont magas porszűrő terhelés. Továbbá az alapanyag színe fakóbb volt.

A fentiek szerint a tesztelesekből megállapítható, hogy a berendezés számára 6-9% - os nedvességtartalmú szárított féltermék az ideális.

Őrlőfejek az őrlőműben:

A berendezés alap - "turbó" őrlőfején kívül, további 3 féle - csapos, lapátos, késes őrlőfejeket is kaptunk, hogy megállapítsuk milyen hatással van az őrlés alakulására.

A csapos esetén nem volt szükséges rostaszerkezetet használnunk, a lapátos és késes fejeknél a d 2 mm-es rostát használtuk. Szitaszövetünk minden esetben 355 mikron volt.

A feladat végrehajtása után kiértékeljük az őrlőfejek munkáját, majd dokumentáltuk azt.

Röviden összefoglalva a csapos őrlési mód hasonló eredményeket hozott, mint a turbó őrlőfej, azonban sokkal jobban oda kellett figyelni az adagolásra, valamint csak előtörött áru fogadásával dolgozott tökéletesen.

A lapátos fejjel nagyon sok levegőt termeltünk gyenge anyagkihozatal mellett.

A késes fej viszont nagyon jól alkalmazható granulátumok gyártására, azonban a nagyüzemi porgyártásra nem gazdaságos.

Verőléc kialakítások:

A "turbó" őrlőfejben ún. verőlécet találhatók, melyek vastagságban és kialakításban is eltérnek egymástól. A gyártó 4 különféle vastagságú és ugyancsak 4 élkialakítású verőléc csomagot biztosított számunkra, melyekkel meghatározzuk az optimális verőléc kialakítását.

A géphez itt már csak a d = 2 mm rostát használtunk.

Szitaszövet: d [mikron] - 355 mikron

Turbó őrlőfejjel alap ~ 6000 1/min fordulaton.

Verőléc vastagságok: 1-2-3- és 6 mm

Élkialakítása: egyenes - lépcsős - 45 fokos (letört) - fésűs

A próbaőrlések alkalmával bebizonyosodott, hogy sem a túl vékony, sem a túl vastag kalapács nem látja el megfelelően az őrlést, mivel egyidejűleg nyíró és "ütő" igénybevétel szükséges a paprika felaprításához. A vékony kalapácsnál szinte csak nyíró, a vastagnál pedig csak ütés-ütköztetés valósul meg. Az optimális kalapácsvastagság: 2-3 mm. Ebben az esetben a csapágyház is állandó terhelést kapott, nem dugult el a rendszer és nem voltak lökésszerű terhelések.

Az élkialakítást figyelembe véve a legtöbb ütközést biztosító lépcsős kialakítás mutatkozott a legjobbnak, egységnyi idő és energia befektetése alatt a legtöbb kész terméket lehetett vele legyártani.

Verőléc anyagválasztása:

A "turbó" őrlőfejben ún. verőlécek találhatóak, melyek vastagságban és kialakításban is eltérnek egymástól. A gépgyártó által kiválasztott fajtából 5 különböző anyagminőségű rendszert teszteltünk, meghatározva azok élettartamát és teljesítőképességét.

A géphez itt már csak a $d = 2$ mm rostát használtunk.

Szitaszövet: -

Turbó őrlőfejjel alap ~ 6000 1/min fordulaton.

Verőléc vastagsága: 2 mm

Élkialakítása: egyenes

A tesztek során nem paprikát, hanem homokot használtunk, mivel ezen ipari berendezésnél minimálisan is 2-3 tonna paprikára lett volna szükségünk késenként. Ekkora mennyiségű tesztanyag azonban nem állt rendelkezésünkre. Ebből kifolyólag a legkönnyebben hozzáférhető anyag a homok bizonyult a legjobbnak. A daráló háznak is egy, a megrendelő által biztosított próbadarálót alkalmaztunk, hogy a meglévő komoly rendszerünket ne koptassuk!

A tesztet úgy végeztük, hogy ezen próbadarálóba kézi úton, folyamatos és egyenletes anyagáramot biztosítottunk, melybe verőléc fajtánként 200 kg homokot juttatunk. E 200 kg átengedése után az őrlőfej verőléceit kivettük, majd mérlegben megmértük és az etalonhoz hasonlítottuk. Így az őrlőfejek egymáshoz viszonyított kopásából adódó termelékenységét könnyen meg tudtuk határozni.

A vizsgált verőlécek: szénacélból, saválló acélból, rugóacélból, hardox anyagból és hőkezelt késanyagból készültek.

A tesztek során világossá vált, hogy érdemes a jó minőségű, akár 3x drágább hőkezelt verőléccel dolgoznunk, mert azok, akár 6-8 szoros munkaidőre képesek a gyengébb minőségű társaikkal szemben.

Választott verőléc anyag: WNR.1.4034 KO-13 AISI420

Utókezelés: Vákuum hőkezelés + Megeresztés

Keménység: 52-55(58) HRC

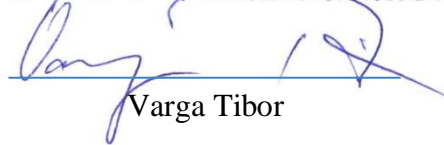
A fentiek eredményeképp megállapítható, hogy a fűszerpaprika, de bátran lehet azt mondani minden fűszer és gyógynövény őrlése komplex feladat. A maximális beltartalom és mennyiség eléréséhez a gépnek alkalmazkodnia kell az alapanyaghoz. E publikációban a fentiekben elvégzett tesztelések eredményeképp megállapított rotor-verőlécszita és porszűrő megfelelő kiválasztása és használata őrlési sikerünk záloga.

Kalocsa, 2024. szeptember 25.

VARGA KREATÍV
MÉRNŐKI IRODA KFT.
6300 Kalocsa,
belterület 5240/5 hrsz.
Adószám: 13734866-2-03

Tisztelettel:

Varga Tibor